

СИЛЛАБУС

2025-2026 оқу жылының күзгі семестрі
«7М02220 - Этнология және антропология» білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысын (МӨЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОМӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
104328 Этникалық конфликтология	5	1,7	3,3		5	6

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

ПӘН ТУРАЛЫ АКАДЕМИЯЛЫҚ АҚПАРАТ				
Оқыту түрі	Циклы, компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтарының түрлері	Қорытынды бақылаудың түрі мен платформасы
Оффлайн	БП. Таңдау компоненті	Проблемалық, аналиткалық, интерактивті	Пікірталас, сұрақтарға жауап беру, жобалар дайындау, эссе жазу	Оффлайн-жазбаша
Дәріскер (лер)	Қалыш Аманжол Боранбайұлы			
e-mail:	kalyshamanzhol@gmail.com			
Телефоны:	8 702 379 95 33			
Ассистент (тер)	Ермекбаева Айнура Шокановна			
e-mail:	ainur3star@mail.ru			
Телефоны:	8 771 448 85 33			
ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ				

ПӘННІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ПРЕЗЕНТАЦИЯСЫ

Пәннің мақсаты	Оқытудан күтілетін нәтижелер (ОН)*	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)
Аталмыш пән этникалық қатығыстардың типологиясын, ерекшеліктерін, классификацияларын, дамуын және қазіргі Қазақстан Республикасының саясатының этносаралық қатынастардың іргелі теориясы, сипаты мен ерекшеліктерін қарастыру және ұлтаралық қатығыстар тәжірибесін жалпылау қажеттілігін айғақтайды. Сонымен қатар магистранттарға соңғы кезеңдегі жағдайын кешенді түрде талқылайды. Бұл мәселелерді шешу осы пәннің мақсаты болып табылады.	1. Қазіргі кезеңдегі Қазақстандағы және басқа да елдердегі конфликтологияның дамуының негізгі бағыттарын және т. б. формаларын қосып алғанда, осы саладағы зерттеудің теориясы мен әдіснамасының ерекшелігін жүйелі түрде ұсыну және тану қабілеті	1.1 Қазақстандағы және басқа да мемлекеттердегі этникалық қатығыстардың басым болу беталысын, сондай-ақ, оларға әлеуметтік-экономикалық және ұлтаралық факторлардың ықпал ету дәрежесін анықтау.
	2. Ғылыми білім мен методологиялық зерттеулерді қолдану; мәселеге қатысты талдау жасау қабілетін қалыптастыру; білім берудің кәсіби-тәжірибелік дағдыларын әлемдік тарихта игеру.	1.2 Қарастырып отырған мәселенің көп қырлылығын меңгере отырып, олардың жалпы теориясы мен тәжірибесіндегі ерекшеліктеріне анализ/ талдау жасау.
	3. Қарастырып отырған этникалық қатығыстарды қарастыру барысында аналитикалық, аксиологиялық және әдістемелік талдау дағдыларын игеру.	2.1 Талдап отырған үдерістердің түрлі аспектілерін гуманитарлық білім жүйесіндегі және ғылыми зерттеу дамуындағы дағдыларын меңгеру. 2.2 Аталмыш мәселенің республикалық және аймақтық ерекшеліктерін салыстыра отырып, қажетті құжаттар мен материалдарды талдау. 3.1 Этникалық қатығыстарда тән қасыреттердің ерекшеліктерін салыстырып

		және ескере отырып, оларға қажетті талдау жасау.
		3.2Қоғамдық-саяси өмірді талдаудың ерекше формасы ретінде конфликтологияның әдіснамалық принциптері мен қағидаларын, концептуалды аппараттарын меңгеру.
	4. Этникалық қатығыс жағдайларының мазмұны мен өзгерулерінің республикалық, аймақтық және этникалық аспектілеріне объективтік баға беру; олардың үдерісі мен жүйесіндегі орны мен маңызын игеру.	4.1Этникалық қатығыстардың тұрақсыздандыратын факторларына байланысты өзіндік талдау жасау және сипаттау.
		4.2Қазіргі кезеңдегі ұлтаралық жанжалдарға байланысты гуманитарлық саласындағы құнды материалдарды игеру.
	5. Конфликтологияны қарастыру барысында қажетті әдістерін қолданып және т.б. негізгі нысандарын қарастырып сыни тұрғыда баға беру.	5.1Этникалық қатығыстардың шешу технологияларын ескеріп, қазіргі күнгі толық сипаттамасын жасау.
		5.2 Тақырыпқа байланысты ғылыми зерттеулерді жүзеге асыруда қажетті зерттеу нәтижелерін синтездеу және өз ұстанымын әзірлеу.
Пререквизиттер	Қазақ халқының дәстүрлі дүниетанымы	
Постреквизиттер	Көшпенді өркениет	
Оқу ресурстары	Әдебиет: негізгі, қосымша. 1. Авксентьев В.А. Этническая конфликтология. В 2-х частях. – Ставрополь: Изд-во СГУ, 2010. – 304 с. 2. Ванханен Т. Этнические конфликты / Пер. с англ. – М.: Кучково поле, 2014. – 288 с. 3. Қалыш А.Б. Қазіргі Қазақстандағы этникалық және этномәдени процестер: Оқу құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 254 б. 4. Кыдыралина Ж.У. Этнос и религия в Казахстане: история и судьбы. – Астана: Елорда, 2007. – 224 с. 5. Сеңгірбай М.Ж. Этносаралық қатығыстардың алдын алу мен реттеудің технологиялары (посткеңестік мемлекеттер тәжірибесі). – Алматы, 2012. – 167 б. 6. Тутинова Н.Е. Әлеуметтік-мәдени конфликтілердегі діни фактор (Қазақстан мысалында). – Алматы, 2020. – 157 б. 7. Этнические вооруженные конфликты в странах СНГ. – М., 2000. – 102 с. 8. Язык и этнический конфликт / Под ред. М. Брилла Олкотт и И.Семенова; Моск. Центр Карнеги. – М.: Гендальф, 2001. – 150 с. Зерттеушілік инфрақұрылымы «Археология, этнология және антропология» ғылыми-зерттеу орталығы – әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Археология, этнология және музеология кафедрасы, 4-5 кабинет; ҚР ҒҖЖБ министрлігі Ғылым комитеті «Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты», 3 қабат. Мәліметтердің кәсіби ғылыми базасы 1.Интернет. 2.ПОЭК бөлімі. Интернет-ресурстар 1.http://elibrary.kaznu.kz/ru.univer.kaznu.kz. 2. faraibi_univesity Этникалық және этномәдени зерттеулердің библиографиялық базасы [Электрондық ресурс]. - URL: www.jhucsp.org/popwel.stm 3. «Этно-Журнал» этнология мен антропологияға арналған ғылыми басылым // http://ethnonet.ru/.	

Пәннің академиялық саясаты

Пәннің академиялық саясаты әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Академиялық саясатымен және академиялық адалдық Саясатымен айкындалады.

Құжаттар Univer ИЖ басты бетінде қолжетімді.

Ғылым мен білімнің интеграциясы. Студенттердің, магистранттардың және докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысы – бұл оқу үдерісінің тереңдетілуі. Ол тікелей кафедраларда, зертханаларда, университеттің ғылыми және жобалау бөлімшелерінде, студенттік ғылыми-техникалық бірлестіктерінде ұйымдастырылады. Білім берудің барлық деңгейлеріндегі білім алушылардың өзіндік жұмысы заманауи ғылыми-зерттеу және ақпараттық технологияларды қолдана отырып, жаңа білім алу негізінде зерттеу дағдылары мен құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған. Зерттеу университетінің оқытушысы ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін дәрістер мен семинарлық (практикалық) сабақтар, зертханалық сабақтар тақырыбында, силлабустарда көрініс табатын және оқу сабақтары мен тапсырмалар тақырыптарының өзектілігіне жауап беретін ОБӨЗ, БӨЗ тапсырмаларына біріктіреді.

Сабаққа қатысуы. Әр тапсырманың мерзімі пән мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

Академиялық адалдық. Практикалық/зертханалық сабақтар, БӨЖ білім алушының дербестігін, сыни ойлауын, шығармашылығын дамытады. Плагиат, жалғандық, шпаргалка пайдалану, тапсырмаларды орындаудың барлық кезеңдерінде көшіруге жол берілмейді. Теориялық оқыту кезеңінде және емтихандарда академиялық адалдықты сақтау негізгі саясаттардан басқа «Қорытынды бақылауды жүргізу Ережелері», «Ағымдағы оқу жылының күзгі/көктемгі семестрінің қорытынды бақылауын жүргізуге арналған Нұсқаулықтары», «Білім алушылардың тестілік құжаттарының көшіріліп алынуын тексеру туралы Ережесі» тәрізді құжаттармен регламенттеледі.

Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері. Университеттің білім беру ортасы гендерлік, нәсілдік/этникалық тегіне, діни сенімдеріне, әлеуметтік-экономикалық мәртебесіне, студенттің физикалық денсаулығына және т.б. қарамастан, оқытушы тарапынан барлық білім алушыларға және білім алушылардың бір-біріне әрқашан қолдау мен тең қарым-қатынас болатын қауіпсіз орын ретінде ойластырылған. Барлық адамдар құрдастары мен курстастарының қолдауы мен достығына мұқтаж. Барлық студенттер үшін жетістікке жету, мүмкін емес нәрселерден гөрі не істей алатындығы болып табылады. Өртүрлілік өмірдің барлық жақтарын күшейтеді.

Барлық білім алушылар, әсіресе мүмкіндігі шектеулі жандар, телефон/e-mail kalyshamanzhol@gmail.com

<https://us04web.zoom.us/j/76842750607?pwd=FgGUPhscCs7D3CzEj07WkZlIaiPChI.1>

кеңестік көмек ала алады.

МООС интеграциясы (massive openonline course). МООС-тың пәнге интеграциялануы жағдайында барлық білім алушылар МООС-қа тіркелуі қажет. МООС модульдерінің өту мерзімі пәнді оқу кестесіне сәйкес қатаң сақталуы керек.

Назар салыңыз! Әр тапсырманың мерзімі пәннің мазмұнын іске асыру күнтізбесінде (кестесінде) көрсетілген, сондай-ақ МООС-та көрсетілген. Мерзімдерді сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі.

БІЛІМ БЕРУ, БІЛІМ АЛУ ЖӘНЕ БАҒАЛАНУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Оқу жетістіктерін есептеудің баллдық-рейтингтік әріптік бағалау жүйесі				Бағалау әдістері
Баға	Баллдардың сандық баламасы	% мәндегі баллдар	Дәстүрлі жүйедегі баға	Критериалды бағалау – айқын әзірленген критерийлер негізінде оқытудың нақты қол жеткізілген нәтижелерін оқытудан күтілетін нәтижелерімен ара салмақтық процесі. Формативті және жиынтық бағалауға негізделген. Формативті бағалау – күнделікті оқу қызметі барысында жүргізілетін бағалау түрі. Ағымдағы көрсеткіш болып табылады. Білім алушы мен оқытушы арасындағы жедел өзара байланысты қамтамасыз етеді. Білім алушының мүмкіндіктерін айқындауға, қиындықтарды анықтауға, ең жақсы нәтижелерге қол жеткізуге көмектесуге, оқытушының білім беру процесін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді. Дәрістер, семинарлар, практикалық сабақтар (пікірталастар, викториналар, жарыссөздер, дөңгелек үстелдер, зертханалық жұмыстар және т.б.) кезінде тапсырмалардың орындалуы,
A	4,0	95-100	Өте жақсы	
A-	3,67	90-94		
B+	3,33	85-89	Жақсы	

				аудиториядағы жұмыс белсенділігі бағаланады. Алынған білім мен құзыреттілік бағаланады. Жиынтық бағалау – пән бағдарламасына сәйкес бөлімді зерделеу аяқталғаннан кейін жүргізілетін бағалау түрі. БӨЖ орындаған кезде семестр ішінде 3-4 рет өткізіледі. Бұл оқытудан күтілетін нәтижелерін игеруді дескрипторлармен арақатынаста бағалау. Белгілі бір кезеңдегі пәнді меңгеру деңгейін анықтауға және тіркеуге мүмкіндік береді. Оқу нәтижелері бағаланады.	
B	3,0	80-84		Формативті және жиынтық бағалау	% мәндегі баллдар
B-	2,67	75-79		Дәрістердегі белсенділік	0
C+	2,33	70-74		Практикалық сабақтарда жұмыс істеуі	38
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық	Өзіндік жұмысы	22
C-	1,67	60-64		Жобалық және шығармашылық қызметі	0
D+	1,33	55-59	Қанағаттанарлық	Қорытынды бақылау (емтихан)	40
D	1,0	50-54	ыз	ЖИЫНТЫҒЫ	100
FX	0,5	25-49			
F	0	0-49			

Оқу курсының мазмұнын іске асыру күнтізбесі (кестесі). Оқытудың және білім берудің әдістері.

Аптасы	Тақырып атауы	Сағат саны	Макс. балл
МОДУЛЬ 1. Конфликт түсінігі: жалпы сипаттамасы			
1	Д 1. Кіріспе. Пәннің мақсаты мен міндеттері. СС 1. Этникалық конфликтология ғылыми пәні ретінде.	1 2	
2	Д 2. Этноконфликтологияның кайнар көздері мен тарихнамасы. СС 2. Этникалық қактығыстар отандық зерттеулерде.	1 2	
3	Д 3. Қазіргі этникалық қактығыстардың теориялық мәселелері. СС 3. Этнос, халық және ұлт туралы түсінік.	1 2	
4	Д 4. Этникалық қактығыстардың негізгі функциялары СС 4. Этникалық қактығыстардың әдістері мен парадигмалары. МӨЖ 1 – берілген МӨЖ 1 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру	1 2	14
5	Д 5. Этникалық қактығыстардың қозғаушы күштері және мотивациясы. СС 5. Этникалық қактығыстардың түрлері, кезеңдері мен құрылымы. МӨЖ 1. Этникалық конфликт туралы ғылыми көзқарастардың эволюциясы (сын-пікір, үзінділерінен конспект).	1 2	14 15
6	Д 6. Этникалық жанжалдарды басқарудың стратегиясы мен әдістері. СС 6. Этникалық қактығыстардың динамикасы. МӨЖ 2 – берілген МӨЖ 2 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру	1 2	14
7	Д 7. Зорлық-зомбылықты бейбіт реттеу және трансформациялау. СС 7. Этникалық жанжалдардың нәтижесінің мәселелері. МӨЖ 2. Этникалық және ұрпақ арасындағы қактығыстар (диспут).	1 2	14 15
8	Д 8. Этникалық қактығыстар және олардың ерекшеліктері. СС 8. Этникалық жанжалдар әлеуметтік тұрақсыздық факторы ретінде. МӨЖ 3 – берілген МӨЖ 3 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру	1 2	14
Аралық бақылау 1			100
МОДУЛЬ 2. Жаһандық және отандық үдерістердегі этникалық конфликтер, нәтижелері мен сабақтастығы			
9	Д 9. Этноконфессиялық қактығыстардың мәселелері. СС 9. Этносаяси қактығыстардың контекстері. МӨЖ 3. Этносаралық қактығыстарды шешудің құқықтық негіздері (жазбаша).	1 2	8 15
10	Д 10. Этникалық қактығыстарды басқару. СС 10. Этникалық және діни сәйкестіктегі толеранттылық факторлар. МӨЖ 4 – берілген МӨЖ 4 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру.	1 2	8
11	Д 11. ТМД елдеріндегі ұлтаралық қатынастар және қактығыстардың ортақ сипаттары.	1	

	СС 11. Оңтүстік Қазақстандағы этникалық қатынастар.	2	8
	МӨЖ 4. Орта Азия республикаларындағы этникалық қатынастар		15
12	Д 12. Қазақстан этникалық қатынастар контекстінде.	1	
	СС 12. Қатынастарды басқару психологиясы.	2	8
	МӨЖ 5 – берілген МӨЖ 5 тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру		
13	Д 13. Этносаралық қатынастар жағдайындағы титулды этностардың орны	1	
	СС 13. Этникалық қатынастардың мәдени негіздері.	2	8
	МӨЖ 5. Жетісу аймағындағы этникалық қатынастар (диспут).		15
14	Д 14. Қазіргі қатынастарға халықаралық араласу.	1	
	СС 14. Қазіргі этникалық қатынастарға халықаралық араласу.	2	8
	МӨЖ 6 емтихан тапсырмасы бойынша өзара талқылау жүргізу және кеңес беру		
15	Д 15. Этносаралық қатынастардың нәтижесінің мәселелері.	1	
	СС 15. Этникалық қатынастарды шешу және тоқтату тәжірибесі.	2	7
Аралық бақылау 2			100
Қорытынды бақылау (емтихан)			100

Декан _____ Байғунаков Д.С.

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
Академиялық комитетінің төрағасы _____ Бижанова М.Т.

Кафедра меңгерушісі _____ Жұматаев Р.С.

Дәріскер _____ Қалыш А.Б.

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ
«Этникалық конфликтология» бойынша жазбаша тапсырмасы
(АБ 100%-дың-15%)

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық	«Қанағаттанарлықсыз»	
	13-15 %	10-12 %	6-9%	3-5%	0-2%
Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға этникалық конфликтология ерекшелігін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым жасап, үш сұрақтың толық жауап жазу.	"Жақсы" деген баға барлық жауап толық, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде кәте жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, сұрақтардың мазмұнын ашпайды.	Қойылған сұрақтарға дұрыс жауап жазбай, кәте дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Этникалық конфликтологияға қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Қарастырып отырған пәнге байланысты терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылған.	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.